

[Fanger.]

end 1.200 af landets 1.900 brugsforeninger har ved at løse næringsbrev fået adgang til også at handle med ikke-medlemmer. Medlemmernes personlige hæftelse for foreningens økonomiske forpligtelser er samtidig gledet stærkt i baggrunden, og den personlige tilknytning til den kooperative forening er for det meste gået tabt. Hertil kommer, at kooperationen har bredt sig langt ind på områder, som tidligere blev betjent af det private erhvervsliv. Den driver nu adskillige fabrikker, stormagasiner o. lign. og samarbejder med udlandet i internationale sammenslutninger.

Medens man derfor oprindelig med rette kunne hævde, at kooperationens formål var at skaffe medlemmerne billige varer, respektive behandle og sælge medlemmernes produkter mest fordelagtigt, så har kooperationen nu ganske skiftet karakter. Brugsforeningerne udøver helt de samme funktioner som den private detailhandel, og det er selve udøvelsen af disse funktioner, der skaber den forretningsmæssige gevinst — den gevinst der normalt er forbundet med at indkøbe og distribuere varer igennem detailforretninger. Uanset at en del af dette overskud udloddes til medlemmerne, ligesom også aktieselskaberne udlodder en del af deres overskud som dividende, er der først indtjent en indtægt, og dette faktum er tilstrækkeligt til, at der efter dansk skatteret foreligger en skattepligtig fortjeneste.

Den kooperative erhvervsvirksomhed sigter i øvrigt også på ved et overskud at sikre sig kapital til fremstød i form af nye ud salg, modernisering af bestående forretninger og meget andet, ligesom det sker inden for al anden erhvervsvirksomhed. At det så er meningen ved udlodning af en del af overskuddet som dividende at reducere medlemmernes faktiske udgifter til varekøb — at billiggøre varerne, som kooperationen kalder det — kan lige så lidt fritage andelsforeninger som nogen andre erhvervsdrivende foreninger eller selskaber for at yde deres part til den offentlige husholdning i form af en skat på overskuddet.

I ly af den enorme skattebegunstigelse, som kooperationen hidtil har nydt og efter regeringspartiernes opfattelse fortsat bør nyde, har kooperationen fået meget store

midler til rådighed til at gå ind i en stadig hårdere konkurrence med det øvrige erhvervsliv, som må bære følelige skatter. I konsekvens af, at kooperationen mener, at den driver virksomhed under en form, der principielt udelukker en beskatning af den, hævder den særligt, at dividende må være skattefri, selv om man skulle gå over til at beskatte de kooperative virksomheder af deres overskud. De påstår, at dividende er det samme som rabat; men det er simpelt hen urigtigt efter dansk ret. Dette fremgår bl. a. af kooperationsskattebetænkningens 2. del, hvori embedsmændene fra skattedepartementet har klargjort forskellen imellem begreberne rabat og dividende. Rabat er en på forhånd fastsat prisreduktion, som ydes, uanset hvorledes årsregnskabet stiller sig. Endvidere ydes rabat til alle, der køber, og ikke blot til en begrænset kreds. Rabat er hermed en virkelig prisreduktion, som kan fradrages og ikke indgår i det skattepligtige overskud. Dividende, som den kendes i brugsforeningerne, fastlægges først, når man kender årets overskud og ved, om der er råd til at yde den. Endvidere ydes den kun til medlemmerne. Kooperationens dividende er hermed nærmest identisk med aktieselskabernes dividende til aktionærerne, og denne har jo altid været beskattet.

Jeg skal for en sikkerheds skyld nævne, at skattepligten for brugsforeningernes dividende kun vedrører beskatningen hos foreningen selv af sådanne beløb. Hos medlemmerne er den skattefri, når den vedrører køb til det private forbrug, men skattepligtig, når den vedrører køb til medlemmets bedrift. Det ærede medlem hr. Peter Nielsen udtalte, at en dividende ville blive beskattet 3 gange; jeg vil gerne høre en begrundelse for, hvorledes han kommer til det.

Medens de kooperative virksomheder indtil 1940 havde været så godt som fritaget for skat, blev der med virkning for skatteåret 1940-41 indført en beskeden beskatning af sådanne virksomheder. Da skattetrykket for alle andre steg stærkt under krigen, blev det åbenlyst, at en revision af kooperationsbeskatningen måtte til. Der var derfor i de første efterkrigsår en livlig debat om udformningen af en sådan beskatning, og der blev i 1946 nedsat et udvalg til forberedelse af en ny kooperationsbeskatning.

Da udvalget endnu i begyndelsen af 1948